

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 9 listopada 2009 r.

**Pan
Rafał Dutkiewicz
Prezydent Miasta Wrocławia**

LWR-410-23-01/2009
P/09/092/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Urząd Miejski we Wrocławiu, zwany dalej „Urzędem” w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego w latach 2007 – 2009 (I kw.).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli – stosownie do art. 60 ustawy o NIK – przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Urząd Miejski we Wrocławiu w latach 2007 – 2009 (I kwartał) zadań z zakresu pomocy społecznej, określonych przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² mimo stwierdzonych uchybień m.in. w zakresie nieprawidłowego ustalenia średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w 4 domach pomocy społecznej w 2008 r. oraz niezapewnienia wymaganej liczby pracowników socjalnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Powyzszą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe.

1. W latach 2007 – 2009 (I kw.) zadania gminy z zakresu pomocy społecznej realizowały 2 jednostki budżetowe, utworzone przez Gminę Wrocław, tj. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu (MOPS) i Miejskie Centrum Usług Socjalnych (MCUS). Koordynacja realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, wykonywanie analiz i ocen dotyczących zaspokajania potrzeb Miasta Wrocławia w zakresie pomocy społecznej, nadzór nad działalnością domów pomocy społecznej, umieszczanie w nich skierowanych osób oraz wydanie stosownych decyzji w tych sprawach zostały powierzone MOPS.

¹ Dz.U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728 ze zm.

Zadania MCUS obejmowały m.in. prowadzenie usług i zapewnienie całodobowej opieki dla osób umieszczonych w 4 domach pomocy społecznej wchodzących w skład tej jednostki, a także organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla podopiecznych w miejscu zamieszkania. Nadzór nad działalnością tych jednostek, sprawował w imieniu Prezydenta Miasta, Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia.

NIK pozytywnie ocenia realizację przez MOPS zadań w zakresie kierowania osób do dps w badanym okresie, niemniej zwraca uwagę, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych w MOPS był zbyt niski i nie zapewniał zachowania wskaźnika określonego w art.110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, tj. 1 pracownik na 2.000 mieszkańców, gdyż w badanym okresie na 1 pracownika socjalnego przypadało odpowiednio: 2.284, 2.237 i 2.121 mieszkańców.

2. Liczba domów pomocy społecznej (dps) funkcjonujących na terenie Wrocławia zwiększyła się w latach 2007 - 2009 z 9 do 11, a ilość miejsc dla pensjonariuszy wzrosła z 962 w 2007 r. do 1000 w I kwartale 2009 r. W 4 dps prowadzonych przez Miasto liczba miejsc wynosiła 637, natomiast w dps prowadzonych na zlecenie przez podmioty niepubliczne, których liczba w badanym okresie zwiększyła się z 5 do 7, ilość miejsc wzrosła odpowiednio z 325 w 2007 r. do 363 w I kwartale 2009 r.

W badanym okresie przebywało w dps odpowiednio: 1.190 osób w 2007 r., 1.194 w 2008 r. i 1204 pensjonariuszy w I kwartale 2009 r., natomiast na umieszczenie w dps oczekiwało w analogicznym okresie kolejno: 609 osób w 2007 r., 763 w 2008 r. i 687 w I kwartale 2009 r. Średni czas oczekiwania na przyjęcie do dps wynosił od roku do 3 - 5 lat i wydłużył się m.in. w związku z ograniczeniami przyjęć do placówek realizujących programy naprawcze. W latach 2007 - 2009 r. (I kw.), m.in. w związku z brakiem miejsc w dps we Wrocławiu, do dps zlokalizowanych na terenie innych powiatów skierowano odpowiednio: 241, 236 i 244 osoby. Z budżetu Gminy Wrocław wydatковано na ten cel 2.282,6 tys. zł w 2007 r., 3.151,4 tys. zł w 2008 r. oraz 992,4 tys. zł w I kwartale 2009 r. Łączne wydatki na dps poniesione przez Miasto wzrosły z kwoty 35.890,6 tys. zł w 2007 r. do 59.927,2 tys. zł w 2008 r., a w I kwartale 2009 r. wyniosły 12.004,4 tys. zł.

W przypadku łącznie 5 dps, w tym wszystkich 4 prowadzonych przez Miasto podstawę funkcjonowania stanowiły tzw. zezwolenia warunkowe, z terminem uzyskania wymaganych standardów do 31 grudnia 2010 r. W 4 dps prowadzonych przez Miasto realizowane były programy naprawcze, niemniej brak pozwolenia stałego na prowadzenie działalności ograniczał możliwość przyjmowania od 1 stycznia 2009 r. nowych pensjonariuszy do tych placówek, stosownie do przepisu art.152 ust.5 ustawy o pomocy społecznej, co dodatkowo wydłużyło okres oczekiwania na przyjęcie do pozostałych dps.

Koszty realizacji zadań związanych z podniesieniem standardów w zakresie usług opiekuńczo-bytowych w 4 dps realizujących programy naprawcze poniesione z budżetu Gminy Wrocław oraz budżetu Państwa w latach 2007 - 2009 (I kw.) wyniosły łącznie 19.018,7 tys. zł. Spośród 7 dps prowadzonych na zlecenie przez podmioty niepubliczne 6 posiadało zezwolenie stałe wydane przez Wojewodę Dolnośląskiego na prowadzenie działalności, na-

tomiast DPS dla niepełnosprawnych intelektualnie dziewcząt przy ul. Objazdowej funkcjonujący w obiekcie stanowiącym własność Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej posiadał zezwolenie warunkowe, przy czym w obiekcie tym nie były realizowany program dostosowania do wymaganych standardów. Na wniosek Zgromadzenia przyznana została z budżetu Gminy Wrocław w 2007 r. dotacja w kwocie 150 tys. zł na wykonanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej inwestycji polegającej na budowie nowego obiektu dps w latach 2008 – 2010, w celu kontynuowania dotychczasowej działalności związanej z opieką nad niepełnosprawnymi umysłowo kierowanymi przez MOPS. Kwota dotacji została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem. Niemniej Zgromadzenie pismem z 11 sierpnia 2008 r. poinformowało o zaniechaniu budowy dps m.in. ze względu na brak środków finansowych na jej realizację oraz braku możliwości dalszego prowadzenia placówki oraz wystąpiło o umieszczenie w terminie do września 2010 r. swoich podopiecznych w innych zakładach. Równocześnie Zgromadzenie zadeklarowało zwrot udzielonej dotacji, przy czym do czasu kontroli sprawa powyższa nie została ostatecznie załatwiona.

W ocenie NIK - zarówno znaczna liczba osób oczekujących na umieszczenie w dps, jak też konieczność umieszczania mieszkańców Wrocławia w placówkach na terenie innych powiatów, długi okres oczekiwania na miejsce, szczególnie przy ograniczeniach przyjęć wynikających z niezakończenia realizacji programów dostosowawczych - wskazują na niedobór miejsc w dps Wrocławia i niezaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie. W badanym okresie potrzeby w zakresie uruchomienia 2 dps po 50 miejsc były zgłaszane przez MOPS, środki na ten cel zostały uwzględnione w budżecie na 2009 r., niemniej do czasu kontroli zadania te nie zostały zrealizowane.

3. W latach 2007 - 2009 (I kwartał), średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca dla wszystkich funkcjonujących na terenie Miasta Wrocławia domów pomocy społecznej był ustalany przez Prezydenta Miasta Wrocławia i ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego zgodnie z art. 60 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, tj. nie później, niż do dnia 31 marca każdego roku.

Kontrola prawidłowości wyliczenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca wykazała, że czynność ta w 2008 r. dla 4 dps prowadzonych przez Miasto dokonana została z naruszeniem zasad określonych w art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, tj. z uwzględnieniem wydatków bieżących na remonty i zakupy związane z realizacją programów naprawczych, które powinny być wyłączone z kosztów ogólnych. Na skutek powyższego stawki miesięcznych kosztów utrzymania na 2008 r. zostały zawyżone odpowiednio: o 19,55 zł (DPS ul. Rędzińska), o 29,20 zł (DPS ul. Kaletnicza), o 17,80 zł (DPS ul. Mączna) i o 47,40 zł (DPS ul. Karmelkowa).

Nieprawidłowość ta nie miała jednak wpływu na wysokość pobieranych opłat za pobyt w dps, gdyż stosownie do przepisów art. 152 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, opłaty te we wszystkich DPS prowadzonych przez Miasto, działających na podstawie zezwolenia warunkowego, nie uległy podwyższeniu po dniu 31 grudnia 2007 r.

W latach 2007-2009 (I kwartał) nie były przeprowadzane przez Urząd kontrole prawidłowości ustalania wysokości średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w poszczególnych dps. W ramach sprawowanego nadzoru Prezydenta Miasta Wrocławia nad domami pomocy społecznej przeprowadzane były kontrole finansowe obejmujące 5% wydatków ze środków publicznych oraz gospodarowanie środkami publicznymi i prawidłowości procedur udzielania zamówień publicznych, a także okresowe, w formie ankiet, sprawdzenie sposobu respektowania praw mieszkańców dps.

Przedstawiając Panu Prezydentowi powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli działając na podstawie art. 60 ust.1 i 2 ustawy o NIK wnosi o:

1. Podjęcie działań na rzecz zwiększenia liczby miejsc w domach pomocy społecznej Wrocławia i skrócenia czasu oczekiwania na miejsce w placówce.
2. Zapewnienie weryfikacji średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańców przebywających we wszystkich domach pomocy społecznej, zgodnie z art. 6 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Podjęcie działań na rzecz dostosowania zatrudnienia terenowych pracowników socjalnych MOPS do poziomu zapewniającego uzyskanie wskaźnika ustalonego w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.
4. Rozważenie możliwości zapewnienia warunków do dalszego funkcjonowania DPS dla niepełnosprawnych intelektualnie dziewcząt poprzez dostosowanie do wymaganych standardów, bądź wystąpienie o zwrot przyznanej dotacji w kwocie 150 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta w terminie miesiąca od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.